

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 14.6.2004 61. vuosikerta Numero 2 Sivu 11

Naudanlihan- ja maidontuotanto haasteen edessä

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uudistus muuttaa maatalouden suoran tulotuen käyttömuotoja. Nämä EU-tuet eivät enää entiseen tapaan riipu viljellyistä kasveista tai kotieläinten lukumäärästä. Kevään aikana on valittava, millainen tukimalli Suomessa otetaan käyttöön vuosina 2005-2007.

MTT:n (Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus) ja Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen selvitysten mukaan valintaongelma on kiperin kotimaisen naudanlihan tuotannossa. Uudistus alentaa tukimallista riippumatta naudanlihantuotantoon erikoistuneiden tilojen eläinmääriin sidottua tukea. Vaikka uudistus vakauttaa tulotasoa, se houkuttelee luopumaan naudanlihantuotannosta. Tämä voi jopa pysäyttää erikoistuneen naudanlihantuotannon investoinnit, mikä heikentää kotimaisen naudanlihan tarjontaa entisestään.

Uudistus jättää jäsenmaille jonkin verran kansallista liikkumavaraa. Osa tuesta voidaan edelleen jättää tuotantoon sidotuksi. Samanaikaisesti on päätettävä, millä tavalla uusi tuotannosta irrotettu tuki maksetaan maatalousyrittäjille. Sitä voidaan maksaa joko tilakohtaisena tukena tai peltoalan mukaan maksettavana tasatukena, joka voi olla alueittain porrastettu. Valintoihin vaikuttaa myös se, mitä tavoitteita tuelle halutaan asettaa kotimaisten elintarvikkeiden tarjonnan ja viljelijöiden tulotason suhteen.

Uudistus alentaa maidon hintaa

Maidon osalta uudistus alentaa tuottajahintoja. Vaikka näitä tulonmenetyksiä kompensoidaan osittain suoralla tuella, ei viljelijöiden tulotasoa voida säilyttää nykyisellä tuotantorakenteella. MTT:n ja PTT:n arvion mukaan maidon tuottajahinta ja tuottajien tulot laskevat 10-20 % vuoteen 2007. Maitotilojen keskimääräisen tilakoon kasvu nopeutuu, vaikka maitokiintiöjärjestelmä jatkuu vuoteen 2015. Jatkossa investoidaan nykyistä suurempiin lypsykarjoihin. Suomen on mahdollista valita, irrotetaanko CAP-peltokasvituki tuotannosta kokonaan vai osittain. Jos irrotus tehdään vain osittain (ns. kuivauskorvaus jätetään tuotantoon sidotuksi), sillä ei tutkijoiden mukaan ole vaikutuksia kasvintuotantoon. Jos kaikki CAP-peltokasvituki irrotetaan tuotannosta, se siirtää pitkällä aikavälillä 10-20 % vilja-alasta kesannolle. Suomen vilja-ala voi alentua pitkällä aikavälillä nykyisestä lähes 1,2 miljoonasta hehtaarista noin 950 000 hehtaariin, eli samalle tasolle kuin se oli vuosina 1994-1995. Samalla rehuviljan ylijäämien vienti ja tuen tarve vähenee maataloustulon säilyessä ennallaan. Erityisesti ruis tarvitsee lisätukea säilyäkseen tuotannossa,

koska sen interventio-ostot ovat loppumassa. Lisätuki voi olla tarpeen myös tietyille erikoiskasveille, kuten sokerijuurikkaalle ja tärkkelysperunalle, jos tuotannon halutaan säilyvän Suomessa. Näihin lisätukiin on olemassa tiettyjä mahdollisuuksia uudistuksen puitteissa.

EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen tarkoitus on suunnata tuotantoa vastaamaan paremmin kysyntään ja parantaa maatalouden kilpailukykyä. Tavoitteena on myös alentaa EU:n yhteisistä markkinainterventio-ohjelmista ja vientituista aiheutuvia kustannuksia erityisesti maitojalosteissa.

Kokonaisuus ratkaisee

Tukien ja tulojen muutokset eri tuotantosuunnissa riippuvat valittavasta tukimallista. Peltoalan mukaan maksettava tasatuki muuttaisi yksittäisten viljelijöiden tulotasoa.

Nautatilojen tulot saattaisivat laskea ja kasvinviljelytilojen tulot nousta. Lyhyellä aikavälillä tilakohtainen tuki taas kohdentuisi nykyisen kaltaisesti. Ajan ja rakennekehityksen edetessä tukiperusteet kuitenkin irtautuvat tilojen todellisesta tuotannosta, ja tukien vaikutukset eri tuotantosuunnissa olisivat samansuuntaisia kuin tasatukimallissa.

Koska tulotasoon vaikuttavat myös maatalouden muut tukijärjestelmät, kuten LFA-tuki, ympäristötuki ja kansallinen tuki, CAP-valintoja ei voida tehdä erillisenä ratkaisuna. CAP-tukea maksettiin Suomessa vuonna 2003 yhteensä 447 miljoonaa euroa. Sen osuus Suomessa maksettavista maatalouden tulotuista oli 26 % ja maataloustulosta 44 %. CAP -tukien osuus tulotuista on suurin naudanlihantuotantoon erikoistuneilla tiloilla, yli 40 %.

Lisätietoja:

MTT taloustutkimus: erikoistutkija, TkT Heikki Lehtonen, puh. (09) 5608 6315, prof. Jyrki Niemi, puh. (09) 5608 6314, 0400 753011 ja prof. Kyösti Pietola, puh. (09) 5608 6300, 0400 520905.

PTT: maatalousekonomisti Perttu Pyykkönen, puh. (09) 3488 8404, 0400 754 928 ja tutkimusjohtaja Panu Kallio, puh. (09) 3488 8405, 040 700 5405.

Aiheesta lisää myös julkaisussa:

CAP-uudistus Suomen maataloudessa. Lehtonen, Heikki (toim.). MTT:n selvityksiä 62. 140 s. Hinta 25 euroa.

Tilaukset: julkaisut@mtt.fi. Saatavissa myös internetistä: www.mtt.fi/mtts/pdf/mtts62.pdf

